

Beleidsplan integrale schuldhulpverlening 2012 – 2015

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Visie en uitgangspunten	6
2.1	Visie	6
2.2	Uitgangspunten	6
2.3	Rolverdeling	7
3	Doelstellingen, resultaat en doorlooptijden	10
3.1	Doelstellingen	10
3.2	Resultaat.....	10
3.3	Doorlooptijden	10
3.4	Schuldhelpverlening aan gezinnen	11
4	Preventie en nazorg	12
4.1	Preventie.....	12
4.2	Nazorg	12
5	Werkwijze en samenwerking	13
	Bijlage 1 Begrippenlijst	15
	Bijlage 2 Beslisboom problematische schuld	16
	Bijlage 3 Cijfers.....	17

Geregistreerd onder nummer BIVO/2012/29913

Wettelijke grondslag:

Artikel 2 Wet gemeentelijke schuldhelpverlening

1 Inleiding

Voor u ligt het IJmondiale beleidsplan integrale schuldhulpverlening 2012-2015. De aanleiding hiervoor is de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Deze nieuwe wet is per 1 juli 2012 van kracht en verplicht gemeenten onder andere om elke vier jaar een beleidsplan vast te stellen. Het Rijk heeft gekozen voor de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening omdat er wettelijk nog niets geregeld was op dit gebied. Dit betekende bijvoorbeeld dat aanvragers van schuldhulpverlening geen rechtszekerheid hadden en dat er niets juridisch was bepaald over wacht- en doorlooptijden. Met de komst van de nieuwe wet wordt dit wel geregeld.

Hoewel de IJmond-gemeenten afzonderlijk van elkaar uitvoering geven aan schuldhulpverlening is dit beleidsplan integraal tot stand gekomen. De visie en doelstellingen zijn gezamenlijk geformuleerd, maar de werkwijze verschilt per gemeente. In dit beleidsplan is daarmee rekening gehouden door vanaf hoofdstuk 5 de eigen gemeentelijke werkwijze en samenwerking te beschrijven.

De gemeenten Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest en Velsen zijn al sinds ongeveer 15 jaar actief op het gebied van integrale schuldhulpverlening. De nieuwe wet betekent dan ook niet een geheel nieuwe taak voor de gemeenten. De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening verplicht gemeenten een plan vast te stellen, dat richting geeft aan de integrale schuldhulpverlening aan inwoners. Het plan dient de hoofdzaken te bevatten van het door de gemeente te voeren beleid betreffende integrale schuldhulpverlening en het voorkomen van schulden.

Het gaat dan concreet in ieder geval om:

- de gewenst resultaten;
- de maatregelen om de kwaliteit te borgen;
- de wijze waarop integrale schuldhulpverlening wordt uitgevoerd;
- de maximale wacht- en doorlooptijden;
- de wijze waarop schuldhulpverlening aan gezinnen met inwonende minderjarige kinderen wordt vorm gegeven.

Met dit beleidsplan willen wij u informeren over de visie en doelstellingen voor integrale schuldhulpverlening in de IJmond voor de komende vier jaar.

De afgelopen jaren is er een aantal ontwikkelingen gaande binnen het werkveld van de schuldhulpverlening. Eén van de ontwikkelingen is dat gemeenten te maken hebben met een groter beroep op schuldhulpverlening. Daarnaast is er een verschuiving in de doelgroep zichtbaar, zijn de schuldenlasten zwaarder geworden, problematiek complexer en zijn er gemiddeld meer schuldeisers per schuldenaar. Ook ziet men dat meer mensen met hogere inkomens een beroep doen op de schuldhulpverlening. Dit kan het gevolg zijn van baanverlies in combinatie met hoge (hypotheek)lasten.

Het hebben van een schuld is meestal niet een op zichzelf staand probleem. Ernstige schulden houden vaak sterk verband met problemen op andere levensterreinen. Het komt bijvoorbeeld vaak voor dat men de regie over zijn of haar leven is kwijtgeraakt, steeds dieper in de problemen raakt en deze niet op een adequate manier kan oplossen. Zulke problemen kunnen verband houden met bijvoorbeeld verslavingsproblematiek of psychische problemen.

Schuldhulpverlening raakt zowel het minimabeleid als het werkveld van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Deze nota sluit aan op beide beleidsterreinen.

2 Visie en uitgangspunten

2.1 Visie

Met dit integrale beleidsplan willen wij de volgende visie uitdragen op basis waarvan wij schuldhulpverlening aan burgers aanbieden:

Schulden mogen de weg naar participatie zo weinig mogelijk in de weg staan. Aan alle inwoners van de regio IJmond met problematische schulden bieden wij de mogelijkheid van begeleiding om de schuldsituatie op te lossen of beheersbaar te maken. Het duurzaam vergroten van de zelfredzaamheid van de burger staat centraal. De gemeente voert de regie op het proces, maar de eigen verantwoordelijkheid van de burger staat centraal.

Voor wat onder ‘problematische schulden’ wordt verstaan, verwijzen wij u naar de begrippenlijst en de beslisboom in de bijlage.

2.2 Uitgangspunten

Aan bovenstaande visie kan inhoud worden gegeven aan de hand van de volgende begrippen en uitgangspunten: integrale aanpak, maatwerk en vraaggerichte dienstverlening, een beschrijving van de doelgroep en eigen verantwoordelijkheid. Deze begrippen en uitgangspunten worden hieronder toegelicht.

Integrale aanpak

Een integrale benadering houdt in dat er bij schuldhulpverlening niet alleen oog is voor de financiële problemen van de burger. Ook wordt gekeken naar de omstandigheden die van invloed zijn op de financiële problemen. Om de financiële problematiek duurzaam op te kunnen lossen, is het van belang dat de oorzaak van de problematiek duidelijk is. Daarbij wordt beoordeeld of de burger problemen heeft waarvoor ook andere hulpverlening ingezet moet worden. Het achterliggend doel van de integrale aanpak is te komen tot een duurzaam resultaat. Het vergroten van de zelfredzaamheid van de burger, het voorkomen van recidive en participatie in de samenleving staan daarbij centraal. Onder een integrale aanpak vallen ook preventie en nazorg.

Maatwerk en vraaggerichte dienstverlening

Welke vorm van hulp ingezet wordt en welke partners daarbij betrokken worden, is afhankelijk van de situatie waarin de burger zich bevindt en welke problemen aan de situatie ten grondslag liggen. De inzet van schuldhulpverlening is dus maatwerk.

In sommige gevallen kan een adviesgesprek voldoende zijn om grotere schulden te voorkomen. In andere gevallen is het starten van een schuldhulpverleningstraject noodzakelijk. Wanneer sprake is van een crisis wordt direct hulp ingezet.

Op basis van de persoonlijke en gezinssituatie wordt een passende vorm van hulp- en dienstverlening gezocht. Daarbij vindt afstemming plaats met partners binnen de gemeente.

Recidive

In geval van recidive wordt onderzocht waarom het eerste traject niet gelukt is en waarom de burger voor de tweede keer gebruik wil maken van schuldhulpverlening. Wanneer de inschatting is dat met behulp van een integrale aanpak wel een duurzame oplossing gerealiseerd kan worden, dan kan nogmaals hulp geboden worden.

Doelgroep

Tot de doelgroep behoort elke burger met problematische privé-schulden. Er wordt geen maximale inkomensgrens gehanteerd voor de toegang tot schuldhulpverlening. Daarmee wordt aangesloten bij het landelijke uitgangspunt dat schuldhulpverlening breed toegankelijk dient te zijn.

Wanneer sprake is van gezinnen met inwonende kinderen dan kan, indien nodig, via de reeds in de gemeente aanwezige instellingen extra aandacht gegeven worden aan de situatie van deze gezinnen en de situatie van de kinderen. Zeker hier is maatwerk geboden.

Burgers met zakelijke schulden (zelfstandige ondernemers) kunnen een beroep doen op het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz). Wanneer een onderneming niet levensvatbaar blijkt, dan kan, mits de burger een privé persoon is, een beroep gedaan worden op schuldhulpverlening.

Eigen verantwoordelijkheid

Zoals gezegd heeft iedereen recht op schuldhulpverlening mits er sprake is van problematische schulden. Men wordt wel geacht eigen verantwoordelijkheid te nemen. Dat betekent bijvoorbeeld dat wanneer iemand een traject succesvol heeft doorlopen, van hem wordt verwacht dat hij zich inzet om niet weer in een dergelijke problematische situatie terecht te komen. In het kader van de eigen verantwoordelijkheid zijn er dan ook een aantal weigeringsgronden.

Weigeringsgronden

Het college kan, op basis van artikel 3, tweede lid, van de wet, personen weigeren die al eerder gebruik hebben gemaakt van schuldhulpverlening. Dit is ook het geval wanneer een persoon is veroordeeld voor fraude of daarvoor een bestuurlijke sanctie heeft opgelegd gekregen. In bovenstaande gevallen wordt het begrip 'maatwerk' als uitgangspunt genomen.

Wanneer sprake is van fraude of een bestuurlijke sanctie, dan mag alsnog hulp geboden worden. Bijvoorbeeld als de schulden die gemaakt zijn als gevolg van fraude inmiddels zijn afgelost en dus geen deel uitmaken van de huidige schuldenproblematiek. In dit geval is ook de inschatting van belang dat de inzet van schuldhulpverlening daadwerkelijk leidt tot een duurzame oplossing.

Dat bovenstaande uitgangspunten nu in het kader van de nieuwe wet voor het eerst worden vastgelegd in een beleidsplan, wil niet zeggen dat het voorheen geen belangrijke uitgangspunten waren in het kader van schuldhulpverlening. Al vanaf het begin dat wij schuldhulp verlenen, streven wij naar integraliteit, maatwerk en eigen inzet en eigen verantwoordelijkheid.

2.3 Rolverdeling

Schuldhulpverlening wordt uitgevoerd binnen een keten, waarin diverse partijen een rol spelen. Hieronder worden de rollen van de verschillende partijen toegelicht.

De burger

Het slagen van een schuldhulpverleningstraject hangt voor een groot deel af van de eigen inzet. Van de burger wordt verwacht dat hij of zij de eigen verantwoordelijkheid neemt. Dit betekent dat:

- afspraken worden nagekomen;
- informatie op tijd wordt aangeleverd; en
- tijdens het traject geen nieuwe schulden worden gemaakt.

Tevens wordt in het geval van werkloosheid van de burger verwacht dat al het mogelijke gedaan wordt om de aflossingsmogelijkheid te vergroten door te solliciteren, mee te werken aan een re-

integratietraject of aanvulling op het inkomen aan te vragen. De burger ondertekent bij aanvang van een traject een contract waar deze afspraken en verantwoordelijkheden in beschreven staan. Wanneer de burger niet meewerkt in een traject kan besloten worden om een traject te weigeren dan wel te beëindigen.

Niet alle burgers zijn in staat om voldoende eigen verantwoordelijkheid te nemen. In die gevallen wordt gezocht naar ondersteuning bij maatschappelijke organisaties in de gemeente. Het doel van de inzet van deze hulp is op de lange termijn de zelfredzaamheid van de burger te vergroten.

De medewerker schuldhulpverlening

De medewerker schuldhulpverlening opereert als intermediair tussen de burger en schuldeisers. De eerste stap is om te komen tot een schuldregeling waar schuldeisers akkoord mee gaan. De medewerker schuldhulpverlening stelt een plan van aanpak op en zorgt voor een goede en tijdige uitvoering van de verschillende onderdelen binnen het traject. Daarbij zoekt de medewerker schuldhulpverlening samenwerking en afstemming met de maatschappelijke organisaties. Dit wordt het minnelijke traject genoemd.

De tweede stap is dat de medewerker schuldhulpverlening de burger ondersteunt bij het vergroten van de financiële zelfredzaamheid door middel van advies en training, zodat de financiële zelfredzaamheid van de burger duurzaam verbetert. Op deze manier wordt voorkomen dat de burger na afloop van het traject terugvalt in de oude situatie. Dit heet trajectbegeleiding.

De schuldeisers

De burger is afhankelijk van de schuldeisers of zij akkoord gaan met een schuldregeling. In verband met deze afhankelijke relatie is het van groot belang dat er goede afspraken zijn met de schuldeisers, zodat zij zoveel mogelijk bereid zijn om mee te werken aan een schuldregeling.

Ondanks goede afspraken met schuldeisers zien wij dat steeds meer schuldeisers meer bevoegdheid krijgen om bedragen te vorderen, ongeacht of er voldoende geld op de rekening van de burger staat voor het bekostigen van bijvoorbeeld het levensonderhoud. De gemeenten hebben weinig invloed op deze landelijke ontwikkelingen.

De gemeente

Het college krijgt met de nieuwe Wet gemeentelijke schuldhulpverlening de wettelijke taak de regie te voeren op schuldhulpverlening. Dit houdt in dat ze zorgen dat een integrale aanpak tot stand komt door de juiste partners met elkaar te verbinden. Tevens zorgen ze dat de kwaliteit en het resultaat worden geborgd en bewaakt.

Het college is daarnaast verantwoordelijk voor preventie en nazorg. Eén van de onderdelen van preventie is dat de gemeenten toewerken naar afspraken met schuldeisers als woningbouwcorporaties, zorgverzekeraars en energieleveranciers om schulden vroegtijdig te signaleren. De onderwerpen preventie en nazorg worden verder uitgewerkt in hoofdstuk 4.

De maatschappelijke partners

Schuldhulpverlening staat niet op zich. De ketenpartners van schuldhulpverlening binnen de gemeenten werken nauw samen. De IJmond-gemeenten hebben deels dezelfde en deels verschillende maatschappelijke partners. Onderstaand staan per gemeente de belangrijkste samenwerkingpartners genoemd.

Beverwijk

Sociaal.nl
Socius Maatschappelijke Dienstverlening
Humanitas inkomensbeheer
Stichting Borstaete
Stichting Schuldvrij

Heemskerk

Socius Maatschappelijke Dienstverlening
Humanitas inkomensbeheer

Uitgeest

Socius Maatschappelijke Dienstverlening
Sociaal.nl
Humanitas inkomensbeheer

Velsen

Sociaal.nl
Socius Maatschappelijke Dienstverlening

Naast de bestaande maatschappelijke organisaties in de keten van schuldhulpverlening zal in de komende periode worden onderzocht of ook andere organisaties, zoals bijvoorbeeld SchuldHulpMaatje, een bijdrage kunnen leveren bij de ondersteuning van burgers, die in een schuldsituatie verkeren. SchuldHulpMaatje is een samenwerkingsverband van de kerken in Nederland, een bond voor ouderen en bureaus voor schuldhulpverlening. Iedereen kan een beroep doen op de hulp van een maatje, ongeacht geloof, geslacht, ras of levensovertuiging. Een SchuldHulpMaatje is een vrijwilliger, die eerst wordt geschoold op het specifieke terrein van schuldhulpverlening. Een SchuldHulpMaatje neemt niet het werk over van professionele hulpverleners, maar vult het aan en ondersteunt het. Indien nodig zal het maatje doorverwijzen naar de juiste instanties.

De grote meerwaarde van een maatje is dat hij/zij tijd heeft voor een kop koffie en een goed gesprek, om te helpen met het invullen van ingewikkelde formulieren of mee te gaan naar de rechtbank of de Sociale Dienst van de gemeente.

3 Doelstellingen, resultaat en doorlooptijden

3.1 Doelstellingen

Wij willen met dit beleidsplan schuldhulpverlening 2012 – 2015 de volgende doelstellingen realiseren:

- *Bevorderen van participatie.*
Door de inzet van schuldhulpverlening wordt ernaar gestreefd dat schulden een zo gering mogelijke belemmering vormen bij de participatie in de samenleving.
- *Voorkomen van schulden.*
Een investering in preventie en nazorg zorgt dat grotere of nieuwe schulden en daarmee samenhangende maatschappelijke problemen worden voorkomen.
- *Langdurig resultaat.*
Door de schuldhulpverlening weet de burger zich na afloop van een adviesgesprek of een volledig traject financieel te redden en schulden in de toekomst te voorkomen.
- *Voorkomen van hoge maatschappelijke kosten.*
Door een investering in schuldhulpverlening worden hoge maatschappelijke kosten voorkomen, zoals kosten voor huisuitzetting, herhuisvesting, maatschappelijke opvang en een beroep op bijstand.

3.2 Resultaat

Wij willen door middel van een integrale aanpak van schulden, waarbij zowel aandacht is voor de schulden als voor de omstandigheden waaronder deze schulden zijn ontstaan, bereiken dat mensen in staat zijn de regie op hun financiën weer zelf ter hand te kunnen nemen.

Wij willen daarbij de huidige, succesvolle, samenwerking met maatschappelijke partners zoveel mogelijk handhaven.

Daarnaast willen wij onze huidige kwaliteit handhaven. Concreet betekent dit dat wij:

- blijven werken volgens de richtlijnen van de NVVK;
- een integrale aanpak waarborgen (door samenwerking met de maatschappelijke partners);
- onze afspraken met woningcorporaties en nutsbedrijven handhaven; en
- zowel preventieve als curatieve activiteiten blijven uitvoeren.

3.3 Doorlooptijden

Een onderdeel van de kwaliteit van de dienstverlening is de lengte van de doorlooptijd. Voor de invoering van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening was hiervoor wettelijk niets geregeld. De gemeenten hebben nu na een verzoek voor schuldhulp maximaal vier weken de tijd om een eerste gesprek met de burger te voeren. Voor bedreigende schulden geldt een maximum van drie werkdagen (artikel 4).

Onder bedreigende situaties worden verstaan:

- gedwongen woningontruiming;
- beëindiging van de levering van gas, elektriciteit, stadsverwarming of water; of
- opzegging dan wel ontbinding van de zorgverzekering.

Voor de doorlooptijd stelt de wet geen termijn, omdat die per burger zal verschillen. Zo maakt het veel uit of er alleen sprake is van een financieel probleem of dat er ook sprake is van problemen als verslaving of psychische problemen. De burger heeft daarmee zelf grote invloed op de doorlooptijd. De gemeenten hebben ook invloed op de snelheid van het proces namelijk op de wachttijd tussen de verschillende processtappen. De gemeenten sturen erop de wachttijden zo kort mogelijk te houden.

Om de positie van de burger te versterken moet na de invoering van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening voor elk besluit een beschikking worden gemaakt. Hiertegen kan bezwaar worden aangetekend. Dat betekent dus ook dat burgers een officiële aanvraag voor schuldhulpverlening moeten indienen. De uitvoering van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening sluit daarmee aan op de Algemene wet bestuursrecht en andere sociale wetgeving, zoals de Wet werk en bijstand en de Wet maatschappelijke ondersteuning.

3.4 Schuldhulpverlening aan gezinnen

In paragraaf 2.2 is er aandacht voor het onderwerp doelgroepen. Daar is de doelgroep 'gezinnen met minderjarige kinderen' al even aan bod geweest. Gezinnen met minderjarige inwonende kinderen vormen al jaren een speciale doelgroep binnen de schuldhulpverlening. Als er sprake is van inwonende minderjarige kinderen en ernstige schuldenproblematiek wordt altijd gekeken hoe dit gezin snel en zo goed mogelijk geholpen kan worden om verergering van de (schulden)situatie te voorkomen. Dit betekent dat er altijd maatwerk geleverd moet worden en er daarnaast (bijna) altijd contact is met de hulpverleningsketen om tot een oplossing te komen. Denk daarbij aan aansluiting bij het Centrum voor Jeugd & Gezin (CJG).

4 Preventie en nazorg

4.1 Preventie

Eén van de doelstellingen, die wij met schuldhulpverlening willen bereiken, is het voorkomen van schulden. Preventieve activiteiten moeten voorkomen dat burgers zo ver in de problemen raken dat schuldhulpverlening nodig is. Preventie kan door diverse personen worden uitgevoerd. Denk hierbij aan de gemeente zelf of de maatschappelijke partners.

Bij preventieve activiteiten kan worden gedacht aan het geven van voorlichting op scholen en het verstrekken van informatie en advies aan doelgroepen, waar gemeenten mee te maken hebben. Denk hierbij aan uitkeringsgerechtigden en burgers die gebruik maken van Wmo-voorzieningen.

De gemeenten zetten actief in op preventie. Dit gebeurt o.a. door afspraken te maken met woningcorporaties en nutsbedrijven en het signaleren van betalingsachterstanden bij zorgverzekeraars. Wij zullen onderzoeken of het mogelijk is verdere afspraken te maken met maatschappelijke partners, waardoor vroegtijdig schulden en of achterstanden worden gesignaleerd en hier actie op ondernomen wordt.

Ook zullen de gemeenten inzetten op het geven van voorlichting om de financiële redzaamheid van burgers in het algemeen te vergroten. Hiervoor zal worden samengewerkt met de maatschappelijke partners. Daarbij wordt gedacht aan het geven van budgetcursussen, financiële administratie thuis en voorlichting aan jongeren. Maar u kunt hierbij ook denken aan scholing en voorlichting bij bedrijven en scholen.

4.2 Nazorg

Als burgers een schuldhulpverleningstraject succesvol hebben afgerond, krijgen zij na afloop van het traject nazorg aangeboden. Burgers worden na een traject begeleid, door middel van het ontwikkelen van financiële vaardigheden en aanpassing van het uitgavengedrag, met als doel recidive te voorkomen. Nazorg heeft daarmee tevens een preventieve taak.

5 Werkwijze en samenwerking

In veel gemeenten wordt gebruik gemaakt van specifiek op schuldhulpverleningstrajecten gespecialiseerde organisaties. In Heemskerk is gekozen voor een andere aanpak. Deze gemeente heeft al enige jaren geleden een vorm gekozen voor schuldhulpverlening, waarbij sprake is van een goede samenwerking tussen de gemeente, Socius Maatschappelijke Dienstverlening en Humanitas Inkomensbeheer te Purmerend. Humanitas Inkomensbeheer heeft hiervoor tweemaal per maand een spreekuur bij Socius te Heemskerk.

Het doel van deze manier van schuldhulpverlening is het werken aan zelfredzaamheid van de burger.

Gemeente Heemskerk kent twee trajecten die volgtijdelijk aan elkaar verbonden zijn:

1. De specifieke op de financiën gerichte hulpverlening voor het minnelijk schikken met schuldeisers. Dit wordt gedaan via de afdeling Klantzaken van de gemeente.
2. De begeleiding van mensen met schulden, met als doel dat zij hun inkoopgedrag gaan aanpassen aan hun inkomsten, met andere woorden; dat zij blijvend uit de schulden blijven. Dit gebeurt door schuldbegeleiding via Socius en inkomensbeheer via Humanitas Inkomensbeheer.

Hoe gaat de melding van schulden?

In de meeste gevallen blijkt er bij schuldenaars paniek te zijn als zij zich melden. Veelal staan de schulden niet op zichzelf en is er naast schulden sprake van andere problematiek. Het melden kan op twee punten: bij de gemeente en bij Socius Maatschappelijke Dienstverlening (loket voor o.a. sociaal raadslieden, Balie ZeS en maatschappelijk werk).

Melding bij de gemeente en het voorstel tot hulpverlening

Als de burger zich meldt bij de gemeente legt de medewerker schuldhulpverlening duidelijk uit dat de hulpverlening hier bestaat uit het proberen te treffen van 'minnelijke schikkingen' met de schuldeisers. Vervolgens vindt het intakegesprek plaats. In meer dan 50% van de aanmeldingen wordt de burger na het intakegesprek aangemeld voor begeleiding bij Socius Maatschappelijke Dienstverlening. Hulp vanuit die organisatie zal bestaan uit begeleiding door maatschappelijk werk/sociaal raadslieden en inkomensbeheer via Humanitas Inkomensbeheer. De eis, dat mensen begeleiding afnemen bij Socius Maatschappelijke Dienstverlening, wordt vervolgens schriftelijk bevestigd. Als de burger hiertoe niet bereid is wordt de hulpverlening gestaakt.

Melding bij Balie Zes en de eerste aanpak van schuldhulpverlening

De burger komt bij Socius, waar een integrale intake plaatsvindt. Sociaal Raadslieden en Maatschappelijk Werk hebben gelijktijdig een eerste kennismakingsgesprek met de burger. Er vindt een inventarisatie plaats van zowel de materiële als de immateriële situatie van de burger. Zo kan er bijvoorbeeld een 'voorzieningencheck' plaatsvinden en wordt in kaart gebracht welke factoren een belangrijke invloed uitoefenen op het inkomsten- en uitgavenpatroon van de burger en diens persoonlijke situatie. Zo wordt er gekeken of de burger voldoende gebruik maakt van regelingen om het inkomen te verhogen (bijvoorbeeld kwijtscheldingen belastingen, sociale wetgeving, toeslagen). De burger wordt hierbij geholpen. In deze fase van de hulpverlening wordt er ook gekeken of de schulden 'gestabiliseerd' kunnen worden, waardoor de druk / crisis een halt wordt toegeroepen. Tevens komt het maatschappelijk werk in beeld, die vervolgens met de burger inhoudelijk aan de slag gaat om te kijken of het bestedingsgedrag van de burger kan worden beïnvloed en of eventuele andere problemen kunnen worden aangepakt. Er wordt samen met de burger een maandbegroting gemaakt en er worden administratieve vaardigheden bijgebracht als dat nodig is. Ook kan de burger een cursus budgetteren of financiële administratie volgen. In deze fase wordt bekeken of de schulden van de burger kunnen worden gesaneerd.

Vervolgtraject

Als naar het oordeel van de medewerker schuldhulpverlening of de maatschappelijk werker mogelijkheden zijn tot het saneren van de schulden volgen er drie sporen:

- *Spoor 1:* De schulden kunnen geheel worden betaald. De burger kan dit zelfstandig uitvoeren, onder begeleiding van Socius en, indien nodig, middels budgetbeheer via Humanitas Inkomensbeheer.
- *Spoor 2:* De schulden kunnen niet geheel worden betaald, maar de gemeente regelt een minnelijke schikking en probeert de schulden te saneren, te bemiddelen of een combinatie van beide (al dan niet via een saneringskrediet bij de Gemeentelijke Kredietbank).
- *Spoor 3:* Eén of meer schuldeisers gaan niet akkoord met het minnelijke traject. De gemeente kan in de onderhandelingen nog wijzen op het opleggen van een dwangakkoord. Blijft de schuldeiser weigeren, dan geeft de gemeente een verklaring ex artikel 284 Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP) af. De burger kan via Socius begeleiding krijgen inzake de toeleiding naar de WSNP.

Werkrelatie tussen gemeente en Stichting Maatschappelijke Dienstverlening op uitvoeringsniveau

Er is regulier casuïstiekoverleg tussen de medewerker schuldhulpverlening van de gemeente en de maatschappelijk werker van de Socius. In dit overleg worden concrete werkafspraken gemaakt. Deze werkrelatie wordt door alle partijen als efficiënt en prettig ervaren.

Indien de gemeente niet tot een 'minnelijke schikking' komt met één of meer schuldeisers wordt de cliënt in de gelegenheid gesteld gebruik te maken van de WSNP. Indien de cliënt daarvan gebruik wenst te maken, dan verstrekt de gemeente daartoe een verklaring (ex artikel 284 WSNP) aan de Rechtbank. De zaak wordt dan uit handen gegeven aan de Rechtbank en de Rechtbank wordt gevraagd een bewindvoerder aan te stellen.

De medewerker schuldhulpverlening of de maatschappelijke werker van Socius Maatschappelijke Dienstverlening verzorgt in samenspraak met sociaal raadslieden dat alle benodigde formulieren en bescheiden hiervoor worden aangeleverd bij de Rechtbank (in samenspraak/samenwerking met de burger). Indien nodig vergezelt de maatschappelijk werker de burger naar de Rechtbank (bijv. in verband met psychische problemen, laaggeletterdheid).

Bekostiging schuldhulpverleningstrajecten

Tot 2008 kocht zowel de afdeling Klantzaken (ten laste van de WWB) als de afdeling Stadszaken (ten laste van gemeentelijk geld) van de gemeente schuldhulpverleningstrajecten in bij de Stichting Maatschappelijke Dienstverlening. Met ingang van 2008 is besloten de inkoop van deze trajecten via de afdeling Stadszaken te laten lopen (via het budgetcontract met Socius Maatschappelijke Dienstverlening).

Conclusie

1. De gemeente heeft al enige jaren geleden een vorm van schuldhulpverlening gekozen waarbij sprake is van een goede samenwerking tussen de gemeente, Socius Maatschappelijke Dienstverlening en Humanitas Inkomensbeheer op uitvoeringsniveau.
2. De huidige werkvorm voldoet. Alle uitvoerenden zijn tevreden over de samenwerking.

De huidige werkvorm past binnen de per 1 juli 2012 in werking tredende Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Wel dienen in de uitvoering een aantal zaken te worden aangepast, zoals het goed vastleggen van de datum melding, het ontwikkelen van een aanvraagformulier en het maken van beschikkingen.

Bijlage 1 Begrippenlijst

Schuldhulpverlening: het voorkomen en/of oplossen van schuldproblemen met het accent op het zelfstandig voeren van een gezond financieel beheer van het huishouden.

Schuldhulpverlening omvat schuldregeling, schuldbemiddeling, schuldsanering en budgetbeheer.

Problematische schuld: dreigende schulden in de categorieën huur, energie, ziektekostenverzekering en onroerende zaken waarbij meerdere schuldeisers niet bereid zijn om een betalingsregeling te treffen. Om te bepalen of een schuld problematisch is, wordt gebruik gemaakt van de beslisboom in bijlage 2.

Schuldregeling: het uitvoeren van het minnelijk traject.

Schuldbemiddeling: het oplossen van een schuldsituatie door het bemiddelen tot een regeling met schuldeisers en anderen zonder zelf krediet te verlenen.

Schuldsanering: het oplossen van een schuldenpakket door het verstrekken van een saneringskrediet.

Budgetbeheer: het bieden van hulp, met gebruikmaking van bancaire faciliteiten, aan cliënten die in een problematische schuldsituatie dreigen te geraken (preventief) of reeds verkeren (curatief).

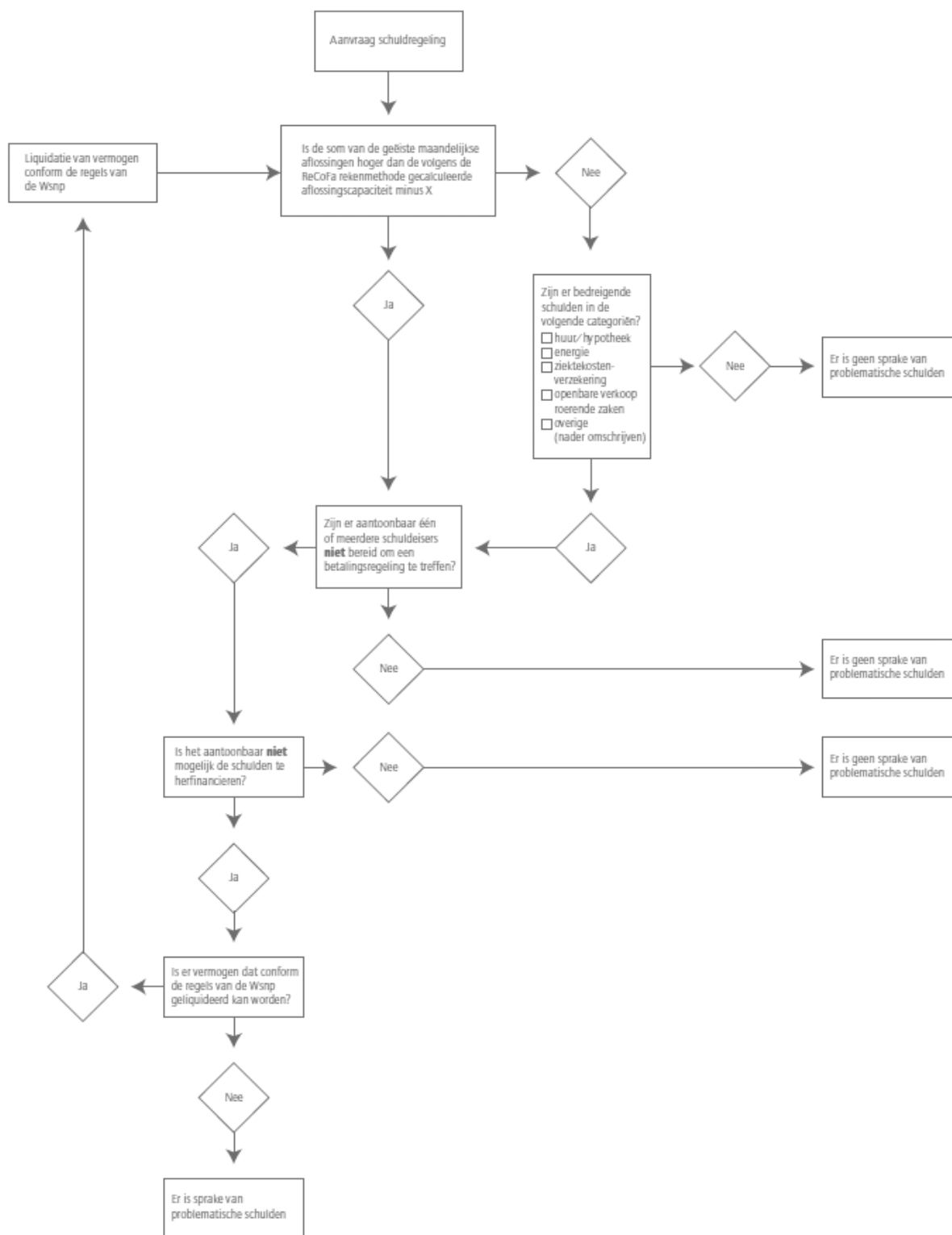
Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP): het sluitstuk van integrale schuldhulpverlening. Er kan pas een beroep op de wet worden gedaan als alle andere vormen van hulpverlening geen soelaas geboden hebben. Bij de WSNP worden cliënten op last van de rechter voor een periode van minimaal drie en maximaal vijf jaar onder toezicht van een bewindvoerder gesteld. Deze bewindvoerder is verantwoordelijk voor de inhouding van de aflossingscapaciteit van een cliënt.

Budgetbegeleiding: het onderdeel dat Socius Maatschappelijke Dienstverlening en Humanitas Inkomensbeheer op zich nemen in de schuldhulpverlenings- en nazorgfase.

Minnelijk traject: het traject waarin gepoogd wordt schuldeisers te bewegen medewerking te verlenen aan de schuldregeling.

NVVK: de brancheorganisatie op het gebied van schuldhulpverlening en sociaal bankieren.

Bijlage 2 Beslisboom problematische schuld

Bijlage 3 Cijfers

2010

Aantal klanten, dat beroep doet op schuldhulpverlening	210
- waarvan succesvol oplossing gevonden	43
- waarvan doorgestuurd voor WSNP	47
- waarvan eenmalig advies	22
Budgetbegeleiding op opleiding via Socius	76

2011

Aantal klanten, dat beroep doet op schuldhulpverlening	203
- waarvan succesvol oplossing gevonden	52
- waarvan doorgestuurd voor WSNP	42
- waarvan eenmalig advies	22
Budgetbegeleiding op opleiding via Socius	66

2012, 1^e halfjaar

Aantal klanten, dat beroep doet op schuldhulpverlening	122
- waarvan succesvol oplossing gevonden	14
- waarvan doorgestuurd voor WSNP	21
- waarvan eenmalig advies	3
Budgetbegeleiding op opleiding via Socius	nog niet bekend